

PARICIO2

Interview met Paricio en Lazaro.

Onderwerp: school van de militanten te Monzon.

Plaats interview: CNT-lokaal te Monzon.

Datum: 14 juni 1985.

L= Lazaro

P= Paricio

J= Juntos of wanneer onduidelijk wie wat gezegd heeft.

V= Vraag.

L: ik heet Antonio Lazaro, Antononio Perez Lazaro .

P: en ik Joaquin Paricio,

L: ..en we zullen nu praten over de school, die School van de Militanten, aktivisten (Escuela de Militantes) genoemd werd. Later werd zij Centro de Estudios Sociales y Economicos genoemd. Ik was nog erg jong toen de beweging hier begon, maar wat ik begrepen heb waarom de school werd opgericht, is om mensen bewust te maken, klaar te maken voor de toekomst, om richting te geven aan de onteikkelingen in de toekomst. Want je moet je goed realiseren dat er maar weinig mensen voorbereid waren om de beweging in gunstiger omstandigheden vooruit te helpen. En de school was opgericht om mensen op deze taak voor te bereiden. Maar dat is wat ik eruit begrepen heb, want ze hebben me dat niet gezegd toen ze me voorstelden deze school te gaan bezoeken. Het was het lokale komitee van het dorp dat mij voordroeg om naar school te gaan.

P: Nee, de school was een zaak van de kollektiviteiten.

L: Ja, natuurlijk, de school werd gevormd door mensen die affiniteit hadden met de kollektiviseringsbeweging.

P: en dat is ook de belangrijkste reden dat de school opgericht werd, om mensen een beter inzicht te verschaffen in het bestuur van de kollektieven. Want er waren geen mensen op bestuurstaken voorbereid, dat waren tot dan toe alleen maar de bourgeoisie. Maar voor de ontwikkeling van de kollektieven en de toekomstige samenleving waren er te weinig opgeleid. De koleektieven vormden een comarcal, een koördinerend orgaan, en van alle kollektieven in de comarcal werden er een of twee personen uitgekozen om naar deze school te gaan. We waren daar intern, we studeerden er, aten en sliepen daar ook.

L: Ook de mnesen van Monzon bleven er slapen, hoewel hun huizen dichtbij waren, net als de anderen. Wij waren met 4 of 5 uit Monzon. (diskussie over het aantal)4. Er waren ook mensen van buiten de comarca, maar het merendeel uit de dorpen van de comarca.

P: Maar ook veel uit de comarca van Fraga, want er was een grote belangstelling om jonge mensen op te leiden om de kollektieven vooruit te helpen. Je moet je voorstellen dat er maar weinig kultuur was, dat mensen zelfs geen rekening konden opstellen, nauwelijks schrijven en rekenen konden.

L: we waren met zo'n 30 leerlingen.

P: ik heb een lijst in huis, die ik nog een bekeken heb om me op dit gesprek voor te bereiden, en op die lijst staan 35 leerlingen. Er waren ook vrouwen, 4 of 5, en andere momenten meer, maar niet zozeer als leerlingen, maar meer als vluchtelingen. Zij waren daar omdat hun familie dood was of hun kompagnero aan het front en zij dus anders alleen waren. Zij kwamen en gingen. Maar 5 of 6 vrouwen is het maximale aantal geweest. En dat gebeurde ook met sommige jongens, die waren aleen en bleven dan tijdelijk intern op school, totdat zij een andere verblijfplaats gevonden hadden.

L: De school werd opgericht in..

J: winter '36, voorjaar '37, wat winter kon het niet geweest zijn,...

L: ik was eerst werkzaam in het kantoor van de kollektiviteit, vanaf augustus en daar ben ik twee maanden gebleven en toen ben ik naar school gegaan en dat moet dus in het begin van '37 geweest zijn (?).

En de school bleef hier in Monzon tot eind 1937. Toen moesten we naar een torre in Belga (?) verhuizen, en daar hebben we een hele koude winter doorgemaakt. Daar zijn we maar kort gebleven, tot februari..

P: nee, in februri waren we al in Caspe. In Belga konden we niet blijven, want daar waren de kommunisten al begonnen met het ongedaan maken van de kollektiviteiten. Ze kwamen naar de school om het register door te kijken en namen drie van ons mee naar Tamarite op verdenking van wapenbezit en zo. En daar konden we dus niet blijven. Dat is ook een keer in Monzon gebeurd, maar dat was later, toen de kolonne van Lister kwam. (details over de voorbereiding op de komst van Lister en over de overhaaste vlucht).

L: De school was er dus om ons te oriënteren op de toekomstige samenleving, maar omdat dat de kommunisten niet goed uitkwam en we van hun repressie te lijden hadden, en door het gebrek aan perspectief omdat het oorlog was, kon de school het doel dat ze voor ogen had niet in de praktijk brengen. Want zo langzamerhand verdween de ene na de andere leerling van school om verschillende redenen, door verschillende omstandigheden, zoals dat ook bij mij het geval was. Ik was in Caspe op school, toen ik opgeroepen werd om in dienst te gaan, omdat mijn lichterding aan de beurt was. Toen verliet ik de school. Het was dus ook de druk van de oorlog die het slagen van het doel van de school in de weg stond.

P: Behalve de oorlog hebben ook de kommunisten daarvoor gezorgd. (en vertelt hoe ze in Calanda met de boeken van de school in koffers gepakt, voor de kommunisten de wijk moesten nemen.)

(Voor L. is dit een voorbeeld meer van de oorlogssituatie, voor P. een voorbeeld van de vernietigingsdrang van de kommunisten.)

L: hoewel de school daarin in Monzon voortgezet werd, was het toen al duidelijk dat ze haar missie niet kon volvoeren. (en weer een discussie tussen die twee.)

V: Welke lessen kregen jullie?

L: Ik heb een heel slecht geheugen voor die dingen die zo lang geleden gebeurd zijn, maar ik kan me herinneren dat we geen vast programma hadden. Want het was een vorm van onderwijs waarin iedereen een steentje bijdroeg, waarin iedereen initiaieven nam. Er was natuurlijk wel een bepaalde oriëntatie, een soort van studieprogramma.

P: Het ging over het algemeen zo, dat we met zijn allen bijeen kwamen om over het programma te praten, het met elkaar op te stellen. Dan vroeg Felix bijvoorbeeld, wat denken jullie te gaan doen aan studie, aan werk.

's Morgens hadden we altijd wel een uur vrij waarin ieder voor zich over een bepaald thema schreef, over de revolutie, over kollektivisaties, over de landbouw en zo. Dat werd dan daarna voorgelezen en bediscussieerd.

L: We gingen dan met zijn allen naar de studiezaal en ieder deed wat er in hem opkwam, schreef zijn gedachten op.

P: Andere keren vroeg Felix [wat denken jullie van .. en dan kwam hij bijvoorbeeld met een kort verhaal of een artikel. Of andere keren moesten we iets gaan tekenen, en vrij thema, zo van " tekenen jullie maar iets", bijvoorbeeld over vooruitgang, en ik kan me nog herinneren dat ik een tekening maakte van een hutje, dan een van een huis, een van een villa; iets wat voor mij iets van vooruitgang uitdrukte.

Daarna werd er vaak iets gelezen, maar ook dat lag niet helemaal vast,

de ene keer iets over natuurkunde, een andere keer iets over het funktionieren van het menselijk lichaam, of over grammatica en dan werd er over gesproken of werden er vragen over gesteld. Of er werd geschreven over hetgeen we van de stof begrepen hadden. En als dan iedereen had verteld wat hij van de les begrepen had, legde Felix uit wat er mee bedoeld was. Soms werd zelfs woord voor woord uitgelegd wat de betekenis was.

L: Dat is waar. Felix heeft de capaciteit dingen heel helder en duidelijk uit te leggen, waarmee hij niet in details vervalt, en waardoor het meest gekomliceerde probleem heel duidelijk wordt. Watn op de gewone school heb je wel lezen en schrijven geleerd, maar op de school van Felix is het met name aan de capaciteiten om dingen uit te leggen, onderwoorden te brengen, te danken dat we over alle mogelijke themaas hebben leren praten en denken. Over alle zaken van het leven, alle kanten van de werkelijkheid.

Ik moet toegeven dat alle kennis die ik nu heb, heb ik te danken aan Felix Carrasquer. Hoewel ik natuurlijk heel veel bijgelezen heb, is de basis voor mijn denken over dingen gelegd door de capaciteit om zaken krities te benaderen en de duidelijke uitleg van Felix Carrasquer. Hij was de enige onderwijzer op deze school. Hij werd bijgestaan door zijn compagnera, want omdat hij blind is heeft hij hulp nodig. Zij was voor hem ook een intellectuele steun, zij las hem bijvoorbeeldover bepaalde themaas voor en zij praatten er dan samen over, maar het lesgeven en uitleggen aan ons, dat deed hij.

P: Na het avondeten, voordat we neer bed gingen, dat was om 10 uur, hadden we altijd nog een vergadering, kwamen we altijd nog bij elkaar en dan praatten we nog altijd wat na of hadden we nog wat vragen. En dan waren Felix en zijn kompagnera vaak wat aan het lezen om de les van de volgende dag voor te bereiden. Ik kan me heel goed herinneren dat zijn kompagnero hem heel veel hielp.

V: Hadden jullie alleen theorie lessen?

P: Nou, na dat vrije uur, het liep da meestal tegen etenstijd, hadden we soms nog wat tijd over en da gingen we bijvoorbeeld baden. Want bij de finca hoorde een huerta en daar was een waterdeposito wat we ook als zwembad gebruikten. Nadat we gymnastiek gedaan hadden en zo, gingen we even baden, en dan aankleden en hup, aan tafel. Na het eten hielden we dan een uur of twee siesta en daarna gingen we een tijd naar het land om te werken.

We hadden op een dag dus eerst een paar uur les; soms waren er gastdocenten en die gaf ons dan gedurende een bepaalde tijd iedere dag een uur of zo les. En dan was dat vrije uur waarin iedereen een verhandeling schreef over de perspektieven die we zagen, of we schreven een stuk over sociologie, dat hing er van af. En dan werd er bijvoorbeeld een afspraak gemaakt: jij, pietje, bereidt voor morgen een praatje voor over dat en dat thema, geschiedenis of een thema over landbouw of geografie, en zo werden er dan twee of drie aangewezen en die moesten het onderwerp voorbereiden. En dan na het eten werd er eerst over die themaas gepraat en gaf Felix kommentaar op de verhandelingen, en hij was krities hoor, en daarna gingen we naar het land, waar we een of twee uur werkten en dan waren we vrij tot de cena, tot etenstijd. En dan na het eten was er bijna altijd wel een bijeenkomst, waarbij Felix of zijn kompagnera aanwezig waren. Het huishouden was ook een zaak waar we ons mee bezig moesten houden. Bij toebeurt moesten we helpen de maaltijden klaar te maken. Na de les of voor een volgende. En afwassen moesten we, het eten uitdelen. Daarvoor hadden we een korvee lijst waarop de namen ingevuld stonden. We hadden wel een kokkin, maar we moesten alle groenten en aardappelen schillen en snijden en schoonmaken, haar helpen bij de voorbereidingen voor het eten. En als je die korvee had, at je niet

met de anderen mee. maar diende je het eten voor de anderen op en at je later. Maar je moest net als iedereen aanwezig zijn bij de les.

V: Hoe werd de school betaald?

P: Door de kollektiviteiten. Daar waar we behoefte aan hadden werd door hun geleverd.

L: Maar je moet niet vergeten dat het een uitzonderlijke situatie was. Het lokaal was van een cacique geweest. Waar die gebleven is weet ik niet, maar we betaalden niets voor het lokaal, het was gekraakt, bezet. Het licht en zo werd door de gemeente betaald, door de kollektiviteit van Monzon, en voor het eten werd zowel door de kollektieven gezorgd als door onszelf. Want wij hadden een aanzienlijke groentetuin, niet heel groot, maar wel goed onderhouden. Melk en eieren werden ons door de kollektieven geleverd, we aten vegetarisch, en de leerkrachten die als gastdocenten werkten, deden dat vrijwillig. Die werden net zo behandeld als ieder ander die in de kollektiviteit werkte. Het was dus voornamelijk de kollektiviteit van Monzon die ons het nodige leverde. Toen de kollektiviteit in Monzon ongedaan gemaakt werd, moesten we dan ook verhuizen, we gingen toen naar Belga(?).

Er waren dus niet zo veel uitgaven, we zorgden zelf voor het onderhoud en voor een deel van het voedsel.

V: Maar boeken en papier enzo?

J: Aan boeken hebben we evenmin veel hoeven uit te geven. Die kwamen bijna allemaal uit huizen van de aristokraten, die door hen waren achtergelaten toen ze hem smeerden. We hadden ook de beschikking over de bibliotheek van de gemeente, maar gebruikten ook de boeken uit het huis dat we bezet hadden. (nietes/welles van de gemeente), wel 90, nietes, 40 boeken, ik heb het zelf gezien en ik ook...

Dan een verhaal over het soort van boeken, over welke onderwerpen. Maar ook werden boeken door de kollektiviteiten verzameld en naar Monzon gebracht.

L: over alle thema's was de noodzakelijke literatuur, maar onmisbaar was de interpretatie van Felix Carrasquer. Geen ander persoon zou dat beter gedaan kunnen hebben dan hij.

Waar we vooral behoefte aan hadden was aan makkelijke woorden, want we hadden nauwelijks enige opleiding.

V: Namen de leerlingen van de school ook deel aan de vergaderingen in Monzon?

L: Soms gebeurde dat wel eens. Ik herinner me dat we wel eens aanwezig geweest zijn toen er iemand over een bepaald thema een toespraak kwam houden.

P: Er was geen sprake van een directe deelname aan de dorpsvergaderingen of aan die van de kollektiviteiten. Maar wel gingen we vaak naar een vergadering van jongeren, waar over een bepaald thema gesproken werd, bijvoorbeeld over seksuele opvoeding, en dan deden we mee aan de discussies.

De film was in handen van de Juventudes Libertarias, zij bleef ter beschikking van een ieder, maar zij waren er verantwoordelijk voor.

J: We hadden op school ook een theatergroep, op zaterdag en zondag gingen we dan voorstellingen geven in de dorpen in de buurt.

P: Er was een stuk bij dat door Felix geschreven was. Ik weet niet meer hoe het heet. Het ging over het dorp waar verkiezingen gehouden werden, waar iemand met veel mooie woorden aan de macht is gekomen, die veel steun kreeg door mooie beloften en eenmaal aan de macht alleen maar het volk onderdrukte. En dan zag je in het politiebureau een affiche hangen [gezocht die en die anarchist. en er was een anarchist gevangen genomen en die werd doodgeschoten, zogenaamd omdat hij wilde ontsnappen, want dan hoefde alleen maar de Ley de Fugas op hem toegepast te worden (?).

L: Ik heb in dit theatergroepje niet meegedaan omdat ik daarvoor geen gelegenheid had.

P: En dan na de opvoering van zo een toneelstuk gaf de kompanera van Felix kommentaar, iets algemeen over de mensheid of zo. De enige oplossing voor de wereld is de anarchie, enzovoort.

Ik weet ook nog dat ik wel eens een toespraak moest gaan houden over een of ander sociaal thema, Dan moest een leerling van de school gaan en dat ben ik wel eens geweest, terwijl ik helemaal niet praten kan.

Ik ben in Binaced en Alcampel geweest, bijvoorbeeld. Ook op school moest je toespraken houden om te leren praten. Dat was dan soms een thema wat je ter plekke verteld werd en waar je je niet op kon voorbereiden. Maar zo leerde je wel dingen onder woorden brengen.

Je gebruikt soms woorden die niet juist zijn en dan werd je gekorrigeerd. Maar nu nog steeds vind ik het moeilijk om te praten, moet ik naar een woord zoeken en vind ik dat dat te lang duurt en dan houd ik maar meteen helemaal op.
